EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 14.12.2020
COM(2020) 802 final

2020/0354 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel lepingu (sadamariigi võetavate meetmete kohta ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks) osalistete koosolekutel

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolevas ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks võetavate sadamariigi meetmete lepingu osaliste koosolekutel võetav seisukoht.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Leping sadamariigi võetavate meetmete kohta ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks

Leping sadamariigi võetavate meetmete kohta ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks (edaspidi „leping“) on esimene siduv rahvusvaheline leping, milles on konkreetselt käsitletud ebaseaduslikku, teatamata ja reguleerimata kalapüüki (edaspidi „ETR-kalapüük“).

Selle põhieesmärk on ETR-kalapüügi vältimine, ärahoidmine ja lõpetamine, takistades ETR-kalapüügiga tegelevatel laevadel kasutada sadamaid ja saata oma saaki turgudele. Nii vähendatakse lepinguga selliste laevade stiimulit püüki jätkata, blokeerides ühtlasi ETR-kalapüügist saadud kalandustoodete pääsu riiklikele ja rahvusvahelistele turgudele. Lepingu tulemusliku rakendamisega aidatakse kokkuvõttes kaasa mere bioloogiliste ressursside ja mereökosüsteemide pikaajalisele kaitsmisele ja säästvale kasutamisele. Lepingu sätteid kohaldatakse kalalaevade suhtes, kes soovivad kasutada sadamat riigis, mis ei ole nende lipuriik.

Lepingu üle peeti läbirääkimisi ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioonis (FAO), mille liige Euroopa Liit on. FAO konverents võttis lepingu vastu 22. novembril 2009. aastal toimunud 36. istungjärgul resolutsiooniga nr 12/2009 FAO põhikirja XIV artikli lõike 1 alusel. Leping jõustus 5. juunil 2016 ja praegu[1] on sellel 67 osalist.

Euroopa Liit ühines lepinguga esimeste hulgas[2], 2011. aastal.

2.2. Lepinguosaliste koosolek

Lepinguosaliste koosolek on lepingu alusel otsuseid tegev organ, mis tuleb kokku iga kahe aasta järel või sagedamini, kui ta nii otsustab[3].

Lepingu artikli 24 lõikega 2 on ka sätestatud, et neli aastat pärast lepingu jõustumist kutsub FAO kokku lepinguosaliste koosoleku, et läbi vaadata ja hinnata käesoleva lepingu tõhusust oma eesmärgi saavutamisel[4]. Siis otsustavad lepinguosalised selliste koosolekute edasise vajaduse üle.

Kui osalised peavad seda vajalikuks või osalise kirjalikul taotlusel võib osaliste erakorralisi koosolekuid pidada ka muul ajal[5].

---

1 Oktoober 2020; http://www.fao.org/port-state-measures/background/parties-psma/en/

2 Nõukogu 20. juuni 2011. aasta otsus (EL) 2011/443, millega kiidetakse Euroopa Liidu nimel heaks leping sadamariigi võetavate meetmete kohta ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks (ELT L 191, 22.7.2011, lk 1).

3 Lepinguosaliste koosolekute kodukorra punkt 5.1.

4 See ELi poolt võõrustatav koosolek oleks pidanud toimuma 2020. aastal, kuid COVID-19 tõttu lükati see edasi 2021. aastasse.

5 Lepinguosaliste koosolekute kodukorra punkt 5.2.

2.3. Lepinguosaliste koosoleku otsused

Lepinguosaliste koosolekul on õigus vastu võtta meetmeid ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks ning need meetmed on lepinguosalistele siduvad.

Põhimõtteliselt võtavad osalised sisulisi otsuseid vastu konsensuslikult, kuid kui eesistuja teeb kindlaks, et kõik konsensuse saavutamise võimalused on ammendunud, võetakse otsus vastu antud häälte lihthäälteenamusega[6].

Osaliste koosolekute kodukorra muudatused võib vastu võtta konsensuslikult ning kui konsensust ei saavutata, võetakse otsus vastu antud häälte kahekolmandikulise enamusega, tingimusel et selline enamus moodustab üle poole kõikidest osalistest[7]. Liidul on osalemis- ja hääleõigus.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Tehakse ettepanek, et liidu nimel lepinguosaliste koosolekutel võetav seisukoht määratakse kindlaks kahetasandilise lähenemisviisi alusel. Nõukogu otsuses sätestatakse mitmeks aastaks liidu seisukohaga seotud põhimõtted ja tegevussuunad ning seejärel kohandatakse seda seisukohta igaks koosolekuks komisjoni mitteametlike dokumentidega, mida arutatakse nõukogu vastavas töörühmas.

Selline lähenemisviis on praegu kasutusel ka piirkondlikes kalandusorganisatsioonides ning liidu nimel nende organisatsioonide koosolekutel võetavate seisukohtade puhul.

Käesoleva otsusega integreeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1380/2013[8] sätestatud ühise kalanduspoliitika põhimõtted ja tegevussuunad ning selles juhindutakse määrusega (EÜ) nr 1005/2008 ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks kehtestatud ühenduse süsteemist. Selles võetakse arvesse nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 (millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks),[9] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määruse (EL) 2017/2403 (milles käsitletakse välispüügilaevastike jätkusuutlikku majandamist),[10] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määruse (EL) 2019/1241 (mis käsitleb kalavarude ja mereökosüsteemide kaitsmist tehniliste meetmete abil)[11] ning komisjoni rakendusmääruse (EL) 404/2011 (millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 (millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks) üksikasjalikud rakenduseeskirjad)[12] sätteid.

Käesolevas otsuses võetakse arvesse ka ELi rahvusvahelisi kohustusi, mis tulenevad Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 10. detsembri 1982. aasta mereõiguse konventsioonist (UNCLOS), Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 4. augusti 1995. aasta piirialade kalavarude

---

6 Lepinguosaliste koosolekute kodukorra punktid 7.2 ja 7.3.
Organisatsiooni üldeeskirjade punkti XVII artikli lõike 3 punkt a.

7 Lepinguosaliste koosolekute kodukorra punkt 13.

8 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ (ELT L 354, 28.12.2013, lk 22).

9 ELT L 343, 22.12.2009, lk 1.

10 ELT L 347, 28.12.2017, lk 81.

11 ELT L 198, 25.7.2019, lk 105.

12 ELT L 112, 30.4.2011, lk 1.

ja pika rändega liikide varude kaitset ja majandamist käsitlevast kokkuleppest (ÜRO kalavarude kokkulepe), Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni 24. novembri 1993. aasta kokkuleppest, millega ergutatakse avamerekalalaevu täitma rahvusvahelisi kaitse- ja majandamiseeskirju (FAO kokkulepe), samuti muudest asjakohastest mitme- ja kahepoolsetest kokkulepetest.

Käesolev otsus kajastab eesmärke, mis on sätestatud komisjoni teatises ühise kalanduspoliitika välismõõtme kohta[13] ja sellega seotud nõukogu järeldustes, nõukogu järeldustes ookeanide ja merede kohta,[14] nõukogu järeldustes[15] liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning komisjoni ühisteatise „Rahvusvaheline ookeanide majandamine: meie ookeanide tulevikku hõlmav kava“[16] kohta, sealhulgas seoses kolmandate riikidega tehtava koostööga sadamariigi meetmeid käsitleva lepingu rakendamiseks. Samuti võetakse selles arvesse ELi merendusjulgeoleku strateegia[17] ja selle läbivaadatud rakendusliku tegevuskava[18] ETR-kalapüügi aspekte.

Samuti on see inspireeritud komisjoni avaldusest teatises rohelise kokkuleppe kohta,[19] et komisjon võtab ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi suhtes nulltolerantsi. Seda eesmärki kinnitati seejärel komisjoni kahes teatises: „ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia aastani 2030“[20] ja „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“[21].

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikes 9 on sätestatud, et nõukogu võtab komisjoni [...] ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega „[…] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“[22].

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Lepinguosaliste koosolek on lepinguga (leping sadamariigi võetavate meetmete kohta ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks) ettenähtud organ.

---

13 KOM(2011) 424, 13. juuli 2011.
14 14249/19, 19. november 2019.
15 7348/1/17 REV 1, 24. märts 2017.
16 JOIN(2016) 49 (final), 10. november 2016.
17 Euroopa Liidu Nõukogu dokument 11205/14, 24. juuni 2014.
18 Euroopa Liidu Nõukogu dokument 10494/18, 26. juuni 2018.
19 COM(2019) 640 (final), 11. detsember 2019.
20 COM(2020) 380 (final), 20. mai 2020.
21 COM(2020) 381 (final), 20. mai 2020.
22 Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa *vs.* nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

Aktid, mille lepinguosaliste koosolek peab vastu võtma, on õigusliku toimega aktid. Lepinguosaliste koosoleku kavandatavad aktid on rahvusvahelise õiguse alusel siduvad ja võivad otsustavalt mõjutada järgmiste ELi õigusaktide sisu:

- nõukogu määrus (EÜ) nr 1005/2008, millega luuakse ühenduse süsteem ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks[23];
- nõukogu määrus (EÜ) 1224/2009, millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks[24];
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2403, milles käsitletakse välispüügilaevastike jätkusuutlikku majandamist[25];
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1241, mis käsitleb kalavarude ja mereökosüsteemide kaitsmist tehniliste meetmete abil[26];
- komisjoni rakendusmäärus (EL) 404/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 (millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks) üksikasjalikud rakenduseeskirjad[27].

Kavandatavad aktid ei täienda ega muuda lepingu institutsioonilist raamistikku.

Seega on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mida liidu nimel võetav seisukoht puudutab. Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning ühte neist võib pidada peamiseks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatavate aktide peamine eesmärk ja sisu on seotud kalandusega. Käesolevas seisukohas kajastatavate põhimõtete kehtestamise õiguslik alus on määrus (EL) nr 1380/2013.

Seepärast on esildatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 43 lõige 2.

4.3. Kokkuvõte

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 43 lõige 2 koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9.

---

23 ELT L 286, 29.10.2008, lk 1.
24 ELT L 343, 22.12.2009, lk 1.
25 ELT L 347, 28.12.2017, lk 81.
26 ELT L 198, 25.7.2019, lk 105.
27 ELT L 112, 30.4.2011, lk 1.

2020/0354 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel lepingu (sadamariigi võetavate meetmete kohta ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks) osalistete koosolekutel

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 43 lõiget 2 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Liit kiitis nõukogu otsusega (EL) 2011/443[1] heaks lepingu sadamariigi võetavate meetmete kohta ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks (edaspidi „leping“), mille üle peeti läbirääkimisi ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) egiidi all ning mille liige liit on. Leping jõustus 5. juunil 2016.

(2) Lepinguosaliste koosolek on lepingu alusel otsuseid tegev organ, kellel on õigus võtta vastu lepinguosaliste jaoks siduvaid meetmeid ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks. Koosolek tuleb kokku iga kahe aasta järel või sagedamini, kui ta nii otsustab.

(3) Lepingu artikli 24 lõikes 2 on ka sätestatud, et neli aastat pärast lepingu jõustumist kutsub FAO kokku lepinguosaliste koosoleku, et läbi vaadata ja hinnata lepingu tõhusust oma eesmärgi saavutamisel. Siis otsustavad lepinguosalised selliste koosolekute edasise vajaduse üle. Kui osalised peavad seda vajalikuks või osalise kirjalikul taotlusel võib osaliste erakorralisi koosolekuid pidada ka muul ajal.

(4) On asjakohane määrata kindlaks Euroopa Liidu nimel võetav seisukoht lepingu artikli 24 lõikes 2 sätestatud osaliste esimeseks läbivaatamiskoosolekuks[2] ning järgmiseks kolmeks iga kahe aasta järel toimuvaks lepinguosaliste koosolekuks ja praeguse seisukoha vastuvõtmise järel sellega seotud istungitevahelisteks kohtumisteks, kuna lepingujärgsed meetmed on liidule siduvad ja võivad otsustavalt mõjutada järgmiste liidu õigusaktide sisu: nõukogu määrused (EÜ) nr 1005/2008[3] ja (EÜ) nr 1224/2009,[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/2403[5] ning komisjoni rakendusmäärus (EL) 404/2011 (millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ)

---

1 Nõukogu 20. juuni 2011. aasta otsus (EL) 2011/443, millega kiidetakse Euroopa Liidu nimel heaks leping sadamariigi võetavate meetmete kohta ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks (ELT L 191, 22.7.2011, lk 1).

2 Praegu kavandatud 31. maist kuni 4. juunini 2021.

3 ELT L 286, 29.10.2008, lk 1.

4 ELT L 343, 22.12.2009, lk 1.

5 ELT L 347, 28.12.2017, lk 81.

nr 1224/2009 (millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks) üksikasjalikud rakenduseeskirjad)[6].

(5) Pidades silmas vajadust võtta liidu seisukohas arvesse uusi arenguid, mis põhinevad enne osaliste koosolekuid või nende käigus esitatud asjakohasel teabel, tuleks kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 13 lõikes 2 sätestatud liidu institutsioonide vahelise lojaalse koostöö põhimõttega kehtestada kord, mille kohaselt kujundatakse igal aastal liidu seisukoht lepingu artikli 24 lõikes 2 sätestatud esimeseks läbivaatamiskoosolekuks ning järgmiseks kolmeks iga kahe aasta järel toimuvaks lepinguosaliste koosolekuks ja kõigiks sellega seotud istungitevahelisteks kohtumisteks.

(6) Lepingu põhieesmärk on ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi (ETR-kalapüük) vältimine, ärahoidmine ja lõpetamine, takistades ETR-kalapüügiga tegelevatel laevadel kasutada sadamaid ja saata oma saaki turgudele. Nii vähendatakse lepinguga selliste laevade stiimulit püüki jätkata, blokeerides ühtlasi ETR-kalapüügist saadud kalandustoodete pääsu riiklikele ja rahvusvahelistele turgudele.

(7) ETR-kalapüük on üks tõsisemaid ohte vee-elusressursside säästvale kasutamisele, seades ohtu liidu ühise kalanduspoliitika ja rahvusvaheliste jõupingutuste põhialused ookeanide parema majandamise edendamisel.

(8) Lepinguosaliste koosolek vastutab selliste meetmete vastuvõtmise eest, mille eesmärk on tagada lepingu rakendamine, tagades sellega mere elusressursside ja mereökosüsteemide pikaajaline kaitse ja säästev kasutamine. Liidul peaks neil koosolekutel olema aktiivne, tõhus ja konstruktiivne roll, et tagada lepingu täitmine ja edendada rahvusvahelist koostööd ETR-kalapüügi valdkonnas,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidu nimel lepingu (sadamariigi võetavate meetmete kohta ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks) osaliste koosolekutel võetav seisukoht on esitatud I lisas.

Euroopa Liidu nimel võetav seisukoht kujundatakse lepingu artikli 24 lõikes 2 sätestatud esimeseks läbivaatamiskoosolekuks ning järgmiseks kolmeks iga kahe aasta järel toimuvaks lepinguosaliste koosolekuks ja kõigiks sellega seotud istungitevahelisteks kohtumisteks.

Artikkel 2

Artikli 1 teises lõigus nimetatud lepinguosaliste koosolekutel võetavat liidu seisukohta täpsustatakse igal aastal vastavalt II lisale.

Artikkel 3

Nõukogu annab I lisas esitatud liidu seisukohale hinnangu ja vajaduse korral vaatab selle komisjoni ettepaneku põhjal läbi hiljemalt artikli 1 teises lõigus osutatud kolmandaks iga kahe aasta järel toimuvaks lepinguosaliste koosolekuks.

---

6 ELT L 112, 30.4.2011, lk 1.

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja